

השבת של רבי נחמן מברסלב

כל מה שמתגל ומתפאר שם הצדיק יותר מתגלל ומתפאר שם השם יתברך ביותר. (קל"מ ב, סז)

טוב להגיד ולשיר **נַחֲמֵה נַחֲמֵה נַחֲמֵה מְאוֹמֵן** לזכות לכל הישועות

שבת וילך

..בן מאה ועשרים שנה אנכי היום.. (לא, ב')

רבותינו ז"ל (סוטה יג): מלמד, שנשמתו ממנו וכו'. כי הוא צריך לחיות חיים אֲרֵכִים לילך בכל פעם יותר ויותר וכשאִינו יכול לילך יותר מכרח להסתלק, כמובן בשיחות הקדושות של רבנו ז"ל, וזה לשונו: קדם הסתלקותו אמר שכבר הוא עומד עכשיו על מדרגה כזו שאי אפשר להשיג יותר בשום אופן כל זמן שמלכבשין בהגוף ואמר שמתגעגע מאד מאד להפשיט גופו. כי אי אפשר לו לעמד על מדרגה אחת בשום אופן כי כל ימי חייו מעולם לא עמד על מדרגה אחת אפילו כשהגיע לאיזה מדרגה עליונה שיהיה אפילו לתכלית המעלה אף על פי כן היה מחפש יותר עד שהגיע למדרגה גבוהה יותר ויותר. וכן היה תמיד כל ימי חייו כמבאר במקום אחר (שבחי הר"ן - סימנים לג לד).

ולבסוף הגיע למדרגה גבוהה שאי אפשר בתוך הגוף להשיג יותר בשום אופן. ועל כן היה מכרח להסתלק ואמר בזה הלשון: הייתי כבר מרצה לפשט כתנתי, מכיוון שאִינו יכול לעמוד על מדרגה אחת (הלכות תפלין - הלכה ה, אות לו; שיחות הר"ן - סימן קעט).

..כי השחת תשחתון.. (לא, בט)

והקשה רש"י: והלא כל ימי יהושע לא השחיתו וכו', אלא מכאן, שכל זמן שתלמידו קיים כאלו לא מת כו' וקשה: הלא הצדיק האמת נקרא חי לעולם כמו שאמרו רבותינו ז"ל על פסוק "ובניהו בן יהוידע בן איש חי וכו'" מכל שכן וכל שכן משה רבנו בודאי חי וקיים לעולם וכמפרש במדרש רבה שמשו רבנו לא מת, כי הוא עומד ומשמש במרום. וכמו שכתוב בזוהר הקדוש (פרשת תרומה דף קעד): תא חיי משה לא מית ומאי דכתיב: "וימת משה" הוא מסטרא דילן וכו', עין שם. ומבאר שם: דבכל אתר לצדיקא קרי בה מיתה הוא מסטרא דילן, עין שם.

אך באמת הכל ניחא, כי זהו בעצמו כוונת המדרש שהביאו רש"י, היינו שרש"י בשם המדרש מפרש כוונת הפסוק שאִינו כפי פשוטו שאחרי מותו הפשוט ישחיתו כי הלא אנו רואין שלא השחיתו אחרי מותו הפשוט, כמו שכתוב: "ויעבדו את ה' כל ימי יהושע וכל ימי הזקנים אשר האריכו ימים אחרי יהושע וכו'". אלא על כורח מוכח מזה שפרש תיבת מיתה הנאמר אצל הצדיק הרבי האמת שיש לו תלמידים שהוא בחינת משה אִינו כפשוטו מיתה ממש חס ושלוש כמו שאר בני אדם, כי בודאי הצדיק חי וקיים תמיד, כמו שאמרו רבותינו ז"ל בכמה מקומות אין מספר, שהצדיקים במיתתן קרויים חיים. רק פרוש תיבת מיתה הוא כמו שכתוב בספר הזהר הקדוש המובא לעיל שמשו לא מת רק מה שכתוב אצלו וימת משה הוא מסטרא דילן וכו'. ועל כן באמת כל זמן שתלמידו של אדם קיים כאלו לא מת, אף על פי שבאמת אנו רואין שכבר מת ונקבר, אף על פי כן באמת לאמתו לא מת כלל, רק מצדנו, שאין אנו רואין אותו, אבל מחמת שתלמידו קיים ואומר תורתו משמו ומלמדה לאחרים, בודאי לא מת גם מצדנו, כי עיקר החיות הוא חכמת התורה הקדושה, כמו שכתוב: "כי היא חיך". וכמו שכתוב: "החכמה תחיה", היינו חכמת התורה הקדושה, שרק היא החכמה האמתית המחיה כל הנפשות, כמו שכתוב: "תורת ה' תמימה משיבת נפש". ועל כן כל זמן שתלמידו של הצדיק קיים ומגלה תורתו הקדושה בודאי לא מת. ועל כן מה שכתוב וימת משה, הוא רק מסטרא

דילן, כמו שכתוב בזוהר הנ"ל. ואם כן לפי דרכנו עתה יתפרש המקרא כך: כי ידעתי, אחרי מותי, כי השחת תשחתון, היינו בכל עת שיהיה נקרא אחרי מותי, דהיינו שלא תעסקו כראוי בתורתי ולא תחפשו ותבקשו אותי היטב כראוי (כאשר הוכיחם על זה הנביא ישעיה ס"ג: "ויזכר ימי עולם משה עמו איה המעלם מים וכו'") אז יהיה נקרא 'אחרי מותי', שהוא בחינת המיתה, שהוא מסטרא דידכן ואז 'השחת תשחתון וכו'". אבל כל ימי יהושע והזקנים שעסקו היטב בתורת משה וסלסלו וחפשו בה קדשת רוח הקודש של משה, בודאי לא השחיתו, כי עבדו את ה' כל ימיהם. ואז בודאי נחשב שמשו חי, כי באמת לא מת משה וכו'. וכן נוהג מדור לדור לעולם שבכל עת שנמצאים צדיקים שעוסקים כראוי בתורת משה באותו העת נחשב כאלו לא מת משה גם מסטרא דידכן. ובעת שמתרשלים בה חס ושלוש, אז נקרא חס ושלוש לגבי דידכן 'אחרי מותי'. (הלכות שלוחין - הלכה ה', אות יא)

מכתב

(ספר אבי הנחל א' - מכתב קי"ח)

מחמד עיני, המתאבק ומתייגע

לרכש החיים הטובים של הצדיק המעורר

מהשנה את כל בני-אדם שישיגים את ימיהם,

על-ידי מעשיות משנים קדמוניות שכל

השבעים פנים של תורה נמשכים

משם. אשרי חלקו שזכה לזה.

שלום וחיים טובים.

יש צדיק אמתי שזוכה לחיות חיים טובים שאין בהם שום חסרון, והוא דייקא נראה כחרש מחמת שאִינו שומע כלל שום קול של זה העולם. כי כל הקולות של זה העולם כלם הם רק מן חסרונות, כי כל אחד ואחד צועק על חסרונו, ואפילו כל השמחות שבעולם הוא רק מחמת החסרון שהיה חסר לו ונתמלא לו, ועל-כן הוא נקרא חרש כי אצלו אִינו עולה זה העולם כלל שישמע החסרון שלהם. וחיים טובים שלו הם לחם ומים, אבל בהלחם ומים שלו יכולים להרגיש כל הטעמים וכל הריחות וכל המראות שבעולם וכל מיני ענן שבעולם, עד שיחיו על-ידם חיים טובים באמת בלי שום חסרון.

יש גן כזה שגדלים בו פרות וגדולים נפלאים שיש בהם כל הטעמים וכל הריחות וכל המראות שבעולם, והיה כל העולם יכולים לחיות חיים טובים אמתיים על-ידי זה הגן, ועל הגן הזה יש גנני שקורין אגראדניק, היינו צדיק קדוש ועליון כזה שהוא ממנה עליו ומשתדל תמיד בכל תקוני הגן. ולפעמים בעוון הדור נאבד הגנני, היינו שנעלם ונתכסה אורו של זה הצדיק ואין העולם זוכין לידע ממנו שהוא זה הגנני שעל-ידו היו יכולים כלם לחיות חיים טובים אמתיים על-ידי הגן. והגנני הזה, אף-על-פי שהולך ואומר שהוא הגנני, אבל העולם מחזיקים אותו למשגע חס ושלוש וזורקין אחריו אבנים ומגרשין אותו וממילא אִינו יכול להשתדל בתקוני הגן, ועל-ידי זה כל מה שיש באותו הגן בודאי מכרח להיות כלה ונפסק מאחר שאין שם הממנה, היינו הגנני.

והנה, אף-על-פי שבודאי יש צדיקים מְפִלִּים כאלו שיש להם עשירות גדול ואוצרות גדולים ברוחניות שהם מתפארים גם-כן שהם חיים חיים טובים, אף-על-פי כן יכולים הקלקולים מפגמי העולם לקלקל גם אצלם הטעם והריח ושאר דברים הנ"ל, ומכל שכן שאין להם כח לתקן העולם ולהחזיר להם החיים טובים שהיו יכולים לחיות על-ידי

... אם אתה מאמין שיכולין לקבל
... אם תאמין שיכולין לתקן ...

הגן הקדוש הני"ל. ועל-כן כשנתקלקל גם אצלם החיים הטובים שלהם, אז כל תקונם על-ידי הצדיק הגדול במעלה שהוא בחינת חרש שהוא חי חיים טובים שאין בהם שום חסרון כלל, והוא נותן להם לטעם מהלחם ומים שלו ומרגישין בהם כל הטעמים וכי, וגם על-ידי זה נתקן מה שנתקלקל אצלם. והצדיק הזה יכול לתקן גם החיים טובים של כל העולם, והוא מודיע שעיקר קלקול החיים טובים בא להם מהמדות רעות שהכניס הבעל-דבר בהם, דהיינו על-ידי שאין בהם אמת ומטין דין ונושאין פנים ולוקחין שחד, על-ידי זה נתקלקל אצלם המראה. ועל-ידי נבול פה נתקלקל אצלם הטעם, שכל הטעמים הם טעם נבלה. ועל-ידי ניאוף ממש חס ושלוש, נתקלקל אצלם הריח. ומהיר אותם מאד לטהר עצמם מאלו העבירות, ואז לא די שנתקן אצלם הטעם והמראה והריח, אף גם שזוכין על-ידי זה למצא הגנני שנאבד. ואז הצדיקים הני"ל הם מודים על האמת ומודיעים להעולם שכל התקון של הצדיקים הני"ל בעצמם, וכן התקון של כל העולם תלוי רק בהצדיק החרש.

המתפלל תמיד לשלומם והצלחתם באמת. אוהבך הנאמן הדורש שלומך וטובתך המצפה תמיד לישועתך בזה ובבא. **ישראל דב אודער**

שיחות

(ר' ישראל אודסר, זצ"ל - המשך)
... ובני הישיבה, מי שנכנס לבית הכנסת וראה את ישראל בער שוכב בעצבות כזה שהיה פחד והם היו רגילים שאני הייתי תמיד שמח, מרקד, שמח והם היה להם קושיות איך ישראל בער שמח? ממה הוא שמח? אין לו פרנסה, ואין לו לחם בשביל הילדים...

על כל פנים, זה הישראל בער זה לא ישראל בער שהיה, זה ישראל בער משוגע, וככה הוא הסוף של כל הברסלבים, שסוף כל סוף הם נעשים משוגע. כי הם הולכים בחצות לילה לשדות, ליערות ולפעמים נפחדים מאיזה כלב, מאיזה חיה, מאיזה גוי, וסוף כל סוף נעשים משוגעים ואני הייתי בעצבות נוראה וזה שהם אמרו ככה היה לי עצבות יותר, כי אני הרגשתי שאני הגורם לכל זה שהם מדברים: מה זה? עצבות כזה? אפילו אם עובר על כל התורה כולה, עצבות כזה?

על כל פנים היה לי צער גדול, היה קשה לי מאד ולא רציתי לחיות, ראיתי שאני גורם חילול השם וביזיון לברסלב. היה לי התבודדות והתפללתי להשם יתברך: "רבונו של עולם ראה המצב שלי אמת אכלתי ועשיתי

מה שעשיתי אבל אני רוצה תשובה, תרפא אותי ותוציא אותי מהמצב הזה, מהעצבות הזה כי אני גורם חילול השם לברסלב", אני בכיתי לפני השם יתברך בבית הכנסת ואמרתי: רבונו של עולם, תרפא אותי, אני מוכרח לצאת מהעצבות. נכנס לי מחשבה תקיפה, כמו מי שנכנס בראש שלי, במוח שלי, אומרים לי: "תכנס לחדר שלך ותפתח את ארון הספרים ותיתן ידך על איזה ספר ותוציא אותו ותפתח אותו ושמה תמצא רפואה לנפשך".

עצות ותפילות

(עצות המבוארות - יום הכפורים, א')

יום כפור הוא כלליות כל ימות השנה, כי יום זה מחיה את ימי השנה כלה. ועל ידי קדשת יום הכפורים מתקן הלב, היינו שרצונותיו יהיו רק להשם יתברך. ועל ידי זה מתבטלים כל מיני מחלקת בגשמיות וברוחניות, ונעשה שלום. ועל ידי זה נמשכת שמחה לאדם.

... וזכני ברחמיך הרבים לקבל יום הכפורים הקדוש בקדשה גדולה ובשמחה רבה וחדוה עצומה. ואזכה לקיים כל החמשה עינויים ביום הכפורים בתכלית השלמות כראוי, ולהתפלל כל החמשה תפלות ביום הכפורים כבונה עצומה ונוראה, ולהתוודות בכל מיני וידויים, ולהתחרט על העבר בחרטה גמורה ולעזב באמת דרכי הרע ומחשבותי הרעות והמבלבלות, ולקבל עלי בקבלה חזקה ונכונה לבא אשוב עוד לכסלה, ולבל אעשה עוד הרע בעיניך כאשר עשיתי, ולשוב בתשובה שלמה לפניך באמת בשמחה ביראה ואהבה, ולבכות הרבה מתוך שמחה.

מלא רחמים, זכני לקדשת יום הכפורים האיום והנורא והנשגב מאד, כי הוא יום זה גדול וקדוש ונורא ואיום ואדיר, יום אחד בשנה אשר בחרת בו לעמך, לסלח עוונותיהם ולכפר פשעיהם ביום

הנורא הזה. רחם עלינו וזכנו לקבל יום הגדול והנורא הזה כראוי, ולשוב בתשובה שלמה באמת, באפן שתסלח ותמחל ותכפר לנו על כל חטאתינו ועוונותינו ופשעינו העצומים והרבים והכבדים יותר מחל היס. ותעזרנו בזכות עוצם קדשת היום הקדוש הזה, ובזכות התענית הקדוש של יום הנורא הזה, יום צום הכפורים, שנזכה על-ידי-זה להכניע אצלנו כל הרצונות אליך תתברך, להכניע ולשבר ולבטל כל מיני רצונות שלנו כנגד רצונך, עד שלא יהיה לנו שום רצון ולא שום תאוה כנגד רצונך כלל, באפן שנזכה להיות כרצונך תמיד, ולבלי לסור מרצונך ימין ושמאל, ועל-ידי-זה נזכה, שאתה ברחמיך תבטל רצון אחרים מפני רצוננו, ויתבטל מאתנו כל מיני מחלקת שבעולם, הן מחלקת מבני העולם, הן מחלקת שבעצמי, אשר עתה "אין שלום בעצמי מפני חטאתי". וכל מה שאני רוצה לעשות איזה דבר שבקדשה יש לי מניעות רבות ועצומות בלי שיעור, ועיקר הוא מניעות המוח והלב. והכל אזכה לבטל על-ידי התענית הקדוש של יום הכפורים הכלול מכל הימים של כל השנה, כמו שכתוב: גלמי ראו עיניך ועל ספרך כלם יכתבו ימים יצרו ולו אחד בהם. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה, זה יום הכפורים. רחם עלינו וזכנו לשוב בתשובה שלמה באמת בכל השנה, ובפרט ביום הכפורים הקדוש, ועזרנו להתענות התענית של יום הכפורים בקדשה נוראה ועצומה ובשמחה וחדוה רבה באמת, באפן שאזכה על-ידי-זה לקדש עצמי מעתה ולידע איך להתנהג בעניין התעניות בכל השנה כלה, ולהיות כרצונך הטוב באמת, למען לא אבוש ולא אכלם ולא אכשל לעולם ועד (לקוטי תפילות א' - מתוך תפילה קג):

סיפור

(ספר ימי מוהרנ"ת חלק ב' - סימן ח"י)

... והנה באלו השנים נסעתי כמה פעמים על המדינה בין אנשי-שלומנו בשביל לאסף ממון עוד להעמיד הדפוס אבל לא עלתה בידי כני"ל:

והנה בשנת תק"פ הנוכרת לעיל, אחר ראש השנה וסכות התחלתי לכסף מאד לארץ ישראל אבל אז נשמע שיש עפוש חס ושלוש בסטאמבול ולא היה ביכלתי אז לנסוע:

ויהי היום בשנת תק"פ סמוך לפסח קדם ראש חדש ניסן, נתיישבתי לדבר עם חברי רבי יהודה אליעזר מזה, והמתקתי עמו סוד יחדו שישע עמי יחד לארץ ישראל כי מקדם ידעתי שגם לרי"א יש לו כסופין לבוא לארץ ישראל וגם ספר לי שפעם אחת חלם לו שהיה לפני רבנו זכרונם לברכה, ודבר עמו מה

שצריך ואמר לו רבנו זכרונם לברכה שתקונו הוא שיהיה בארץ ישראל ועל כן תתרה עמי רבי יהודה אליעזר הנזכר לעיל ברצון שלם שישע עמי יחד לארץ ישראל ושייתן לי עשרה אדמים על הוצאות בשבילו לפחות ובקש אותי מאד מאד שלא אקח אחר ולא אסע בלעז ודברי עם רי"א אז היו באפן זה, שאחר פסח יש בדעתי לנסוע לניקולאבי לבקש את רבי ליב דובראוונער אולי יתרה להוציא מכיסו מה שצריכין על הדפסה לגמר ואם יתרה מה טוב ואז אחזר לביתי ולא אסע משם לארץ ישראל, כי ההדפסה חשובה ויקרה בעיני מאד כי הוא זכות הרבים לדורות, אך אם לא אזכה לפעל אצלו שיעור לי מה שאני צריך לצרך הדפוס העולה סך רב, אז אסע משם לאדס ומשם לארץ ישראל ומעט המעות שאקבץ בדרך נסיעתי יהיה לי על הוצאות לארץ ישראל ודברתי כל זה עם רבי יהודה אליעזר כדי שהוא יסע עמי אחר פסח לניקולאבי על הספק, אולי אסע משם לארץ ישראל.

ואני הייתי מוכן אז לנסוע בסמוך לאומאן על ערב ראש חדש ניסן כדרכי בכל שנה, והיה בדעתי להתעכב באומן איזה ימים כדי להרבות שם תפלה על ציון רבנו זכרונם לברכה שיורה לי דרך האמת ויזכני לבוא לארץ ישראל אבל בבואי לאומאן ונתעכבתי שם עד אחר שבת, אחר-כך הכרחתי לחזר לביתי וראיתי שעומדים לפני מניעות עצומות, וקשה לי לבוא לארץ ישראל בעתים הללו ועל כן בבואי לביתי לא דברתי עוד עם רבי יהודה אליעזר מזה, כי ראיתי שלא אסע עוד אחר פסח לניקולאבי וכן היה שנתעכבתי ולא נסעתי אחר פסח, וכל מחשבתי הייתה משוטטת מאד בעניין הדפוס, והייתי חושב מחשבות רבות בכל פעם איך להעמיד הדפוס ובתוך כך הייתי חושב בכל פעם והייתי מתגעגע מאד לארץ ישראל וכל מה שעבר עלי בעניין זה אי אפשר לבאר ולספר:

שבת שלום